

Ruch waldensów. Założyciel i jego duchowi synowie

Autor tekstu: **Adam Marek Bryszkowski**

O założycielu ruchu waldensów, Piotrze Valdés (albo Vaudés), posiadamy bardzo niewiele informacji. Na pewno pochodził on z dwunastowiecznego Lyonu oraz wyjątkowo poważnie traktował religię chrześcijańską i wypływające z niej nakazy. Podejście to skłoniło go do praktykowania dosłownie pojmowanego ewangelicznego ubóstwa. Piotr Valdés sprzedał więc swój majątek, rozdał go ubogim oraz rozpoczął głoszenie kazań propagujących ewangeliczną miłość bliźniego oraz wyrzeczenie się dóbr materialnych. Równocześnie jako ubogi naśladowca Chrystusa i Jego apostołów Piotr Valdés utrzymywał się z jałmużny.

Wkrótce znalazł on naśladowców, do których przemawiał propagowany przez niego ewangeliczny pauperyzm. Dla potrzeb swojego ruchu Piotr Valdés zlecił przełożenie Nowego Testamentu oraz pewnych ksiąg Starego Zakonu na język ludowy. Jego zwolennicy posługiwali się tym tłumaczeniem w swoich kazaniach. Zainicjowany przez niego ruch zaczął coraz bardziej opierać się na Biblii, by w końcu uznać ją za pierwotny i ostateczny punkt odniesienia.

Z czasem Piotr Valdés oraz jego uczniowie zaczęli krytykować nadużycia kleru, zwłaszcza zaś chciwość i moralne rozpasanie. Postawa ta doprowadziła go w końcu do konfliktu z władzami kościelnymi, skutkiem czego delegacja jego uczniów została wezwana do stawienia się na soborze laterańskim (1179) [24]. Usiłowali oni tam zdobyć oficjalną akceptację swoich poglądów. Nie zostali oni wprawdzie potępieni przez papieża, nie otrzymali też jednak oficjalnej aprobaty swojej doktryny. Ich naiwność i prostoduszność miały się spotkać z drwinami ze strony zadufanych w sobie kościelnych dostojników.

Ostatecznie papież pochwalił ich gorliwość oraz odesłał ich z powrotem do arcybiskupa Lyonu celem ponownego rozpatrzenia ich dezyderatów. Konsekwencją tego było stawienie się Piotra Valdésa na synodzie diecezjalnym w Lyonie w roku 1180. Został on zmuszony do złożenia oficjalnego wyznania wiary [25]. Równocześnie władze kościelne próbowały go zmusić do zaprzestania kaznodziejskiej działalności. Piotr Valdés stanowczo odrzucił to żądanie, skutkiem czego został on ekskomunikowany oraz wygnany ze Lyonu. Podobny los spotkał jego uczniów.

Nie wiadomo jednak, co się z nim potem stało. Z relacji współczesnych można by wnioskować, iż przepadł po nim wszelki ślad. Samo zaś ekskomunikowanie i wygnanie Piotra Valdésa nie zakończyło wcale działalności jego ruchu. Wręcz przeciwnie represje te przyczyniły się rozprzestrzenienia się ruchu waldensów na inne obszary. Wygnani waldensi bardzo szybko pojawili się w innych regionach Francji, dotarli oni na teren Hiszpanii, Włoch, Flandrii, Austrii oraz Bawarii.

Początkowo waldensi nie mieli zamiaru oderwania się od oficjalnego Kościoła, wręcz przeciwnie wielokrotnie podkreślali oni fakt, iż są oni świeckimi wyznawcami Kościoła rzymskiego. Podejście to nie gwarantowało im wcale życzliwości ze strony władz kościelnych. Brak akceptacji ze strony kościelnych dostojników nierzadko połączony z rozmaitymi szykanami doprowadził w końcu do oderwania się waldensów od katolicyzmu oraz utworzenia przez nich odrębnego związku wyznaniowego.

Nowo powstały Kościół waldensów odrzucił szereg rzymskokatolickich dogmatów, między innymi niektóre sakramenty, pojęcie czyśćca, kult świętych oraz modlitwy wstawiennicze za zmarłych.

Na początku działalność waldensów nie spotkała się ze szczególnie ostrym przeciwdziałaniem ze strony oficjalnego Kościoła. Z czasem jednak stali się oni jednymi z głównych „podopiecznych” inkwizycji. Do końca XIII wieku działania inkwizycji doprowadziły do niemalże całkowitego wytępienia lub nawrócenia się waldensów. Gorliwi wyznawcy tego ruchu zdolali się schronić w niedostępnych dolinach Alp włoskich i francuskich. Z tym też okresem dziejów ruchu waldensów wiąże się działalność brata Dawida z Augsburga oraz napisane przez niego inkwizytorskie vademecum.

W okresie ruchów reformacyjnych upodobnili się oni do współczesnych im Kościołów helweckich. Prześladowania ich w krajach katolickich trwały jednak do pierwszej połowy XIX wieku. Mniej więcej w połowie XIX wieku otrzymali oni pełne prawa obywatelskie i mogli już potem oficjalnie wyznawać swoje poglądy.

Przypisy:

[24] Pewne relacje utrzymują, iż Piotr Valdés był również obecny na tym soborze.

[25] Praktykę tę stosowano wtedy w stosunku do osób podejrzanych o herezję.

Adam Marek Bryszkowski

Wybitny lingwista; zajmuje się historią inkwizycji. [Więcej informacji o autorze](#)
[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 01-09-2002 Ostatnia zmiana: 07-01-2004)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,2500) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,2500>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane

w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl